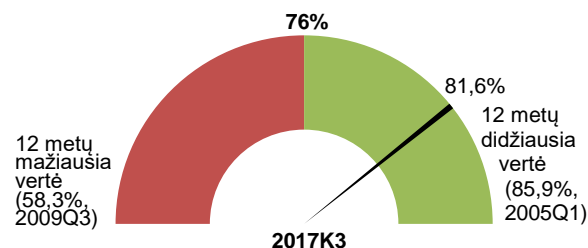

Lietuvos baldų gamybos pramonė

Lyginamasis standartas (ang. benchmark)	Produkcijos vertė, tenkanti vienai veikiančiai įmonei	Produkcijos vertė, tenkanti vienam darbuotojui	Vidutinis metinis apyvartos augimas 2010-2015 m.	Vidutinis metinis gamybos apimties augimas 2010-2015 m.	Eksporto intensyvumas	Eksporto dalis į ne ES šalis	Investicijos į materialųjį turtą ir produkcijos vertės santykis
		€ 1,6 mln.	€ 50 961	13,2%	18%	69,7%	23%

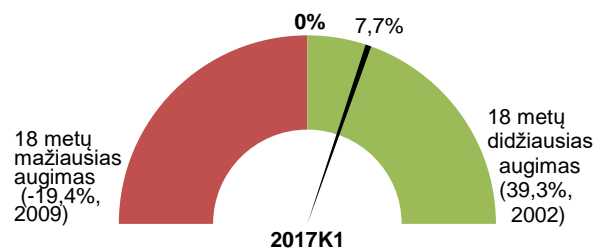
- [Faktai ir skaičiai](#)
- [Raida ir tendencijos](#)
- [Eksporto raida](#)
- [Diversifikacija ribota, ES šalims tenka 77%, o NVS tik 1% eksporto](#)
- [Ilgalaikės perspektyvos baldų gamybai – nuosaikus augimas](#)

1 pav. Baldų gamybos pramonės gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis.

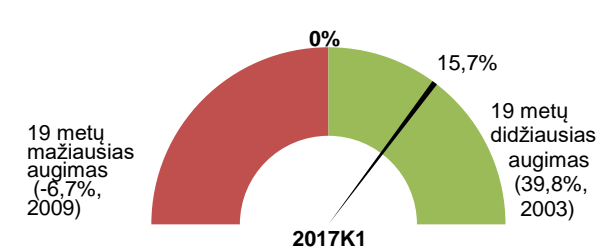
Šaltinis: Europos Komisijos „DG ECFIN“ ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

2 pav. Baldų gamybos pramonės produkcijos apimties (palyginamosios kainomis) pokytis.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

3 pav. Lietuviškos kilmės baldų gaminių eksporto vertės augimas.

Šaltinis: LR Ūkio ministerija, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

FAKTAI IR SKAIČIAI

Produkcijos vertė nuolat auga, didėja eksporto rinkų svarba

2015 m. baldų gamybos pramonės įmonės sukūrė apie 2,4% šalies pridėtinės vertės (gamybos kainomis) arba 9,7% apdirbamosios gamybos sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės. Lietuvoje baldų gamyba užsiima apie 900 įmonių, jose įdarbinta daugiau kaip 27,5 tūkst. darbuotojų. Baldų gamybos pramonėje vyrauja mažos ir vidutinio dydžio (iki 50 darbuotojų) įmonės (sudaro apie 94,5%), tačiau beveik 60% produkcijos vertės sukuria įmonės turinčios 250 ir daugiau darbuotojų. Įmonės turinčios iki 50 darbuotojų sukuria tik 13,7% produkcijos vertės. Tai yra darbi imli pramonės šaka – darbo užmokesčio dalis baldų gamybos sektoriaus sukuriamoje pridėtinėje vertėje (gamybos kainomis) sudarė 59,8%.

2015 m. produkcijos vertė siekė maždaug 1413 mln. eurų arba 2,6% daugiau nei 2014 m. Produkcijos vertė augo jau šeštus metus iš eilės.

Baldų gamybos sektorius orientuotas į eksportą – apie 70% sektoriaus pajamų uždirbama eksporto rinkose, o eksporto pajamų dalis pajamų struktūroje yra apie 10 procentinių punktų didesnė nei prieš 2009 m. krizę. Apie 77% eksporto pajamų gauta ES šalyse.

Baldų eksporto kainos 2016 m. praktiškai nekito 2016 m. eksportuojamų lietuviškų baldų vidutinės kainos išliko 2015 m. lygyje, o eksporto vertės

augimą lėmė 6% didesni eksporto kiekiai. Šiems pokyčiams didžiausią įtaką darė dvi daugiausiai eksportuojamos baldų grupės, t.y. sėdimieji baldai, baldų dalys ir svetainės, miegamojo ir pan. baldai, kurių eksporto kainos per metus praktiškai nekito, o kiekiai išaugo atitinkamai 7,2% ir 5,6%. Labiausiai 2016 m. mažėjo virtuvės baldų eksporto kainos – apie 14%, tačiau jų kiekiai išaugo labiausiai – apie 31%, visgi ši baldų grupė sudaro mažiau nei 1% visos baldų eksporto vertės. Įstaigos ir prekybos įmonių baldų eksporto kainos krito apie 3%, o kiekiai augo apie 12%. Čiužinių eksporto kainos išaugo apie 4%, bet kiekiai sumažėjo apie 12%.

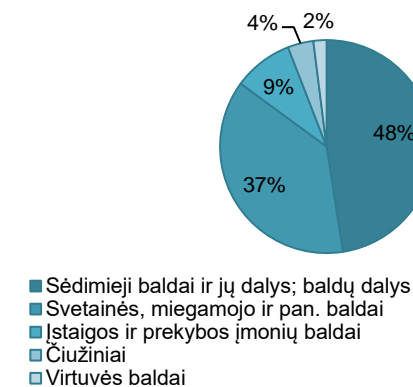
Pardavimų struktūroje didžiausia dalis priklauso sėdimiems baldams ir baldų dalims. Analizuojant sektoriaus pardavimų struktūrą matyti, kad kiek daugiau nei 85% pardavimų sudaro dvi baldų grupės, tai sėdimieji baldai ir baldų dalys bei miegamųjų, svetainės ir pan. baldai. (žr. pav. 4). 2008 – 2016 m. laikotarpiu, tik kriziniais metais vyko didesni pardavimų struktūros pokyčiai, kuomet išaugo sėdimų baldų, baldų dalių bei miegamųjų svetainių ir pan. baldų dalys, o labiausiai sumažėjo įstaigų ir prekybos įmonių bei virtuvės baldų dalys. Šiuo metu pardavimų struktūra yra panaši į prieš krizinį laikotarpį, o iš pavaizduotų baldų grupių labiausiai išaugo čiužinių dalis nuo 2,6% - 2008 m. iki 3,9% - 2016 m., tuo tarpu labiausiai sumažėjo įstaigų, prekybos įmonių bei virtuvės baldų dalys.

1 lentelė. Pagrindiniai rodikliai, 2015 m.

Veikiančios įmonės	872
Užimtųjų skaičius	27724
Produkcijos vertė	€ 1413 mln.
Pridėtinė vertė	€ 391 mln.
Lietuviškos kilmės prekių eksportas	€ 1199 mln.
Investicijos į materialųjį turtą	€ 61,5 mln.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

4 pav. Lietuvos baldų gamybos pramonės pardavimų struktūra pagal vertę 2016 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

RAIDA IR TENDENCIJOS

Apyvarta nuo 2010 m. auga kasmet Lietuviškus baldus gaminančių įmonių apyvarta vidaus rinkoje 2010-2016 m. laikotarpiu augo vidutiniškai po 11,1%, tuo tarpu užsienio rinkoje po 14% kasmet. Per 2009 m. krizę pardavimai vidaus rinkoje mažėjo dvigubai daugiau nei užsienio rinkoje bei prieš krizinį lygį pasiekė tik 2013 m., tuo tarpu pardavimai užsienio rinkoje prieš krizinį lygį viršijo jau 2010 m. Konkurencinga produkcija bei maža vietinė rinka lemia tai, kad baldus Lietuvoje gaminančioms įmonėms daugiau kaip du trečdalius apyvartos generuoja užsienio rinka, todėl įmonėms ypatingai svarbu išlaikyti aukštą tarptautinio konkurencingumo lygį.

Auga žaliavinės medienos importas

2010 m. – 2016 m. laikotarpiu obliuotos pjautinės medienos importo vertė išaugo 2,6 karto ir 2016 m. sudarė 195 mln. eurų, o importo kiekiai didėjo kiek daugiau kaip dvigubai ir 2016 m. sudarė beveik 1 mln. tonų. Pagrindinės obliuotos pjautos medienos importo rinkos yra Baltarusija, Rusija ir Ukraina. Iš šių šalių atsivežame beveik 60% pjautinės medienos. Medienos plokščių ir faneravimo dangos importo vertė ir kiekiai nagrinėjamu laikotarpiu taip pat išaugo beveik dvigubai ir 2016 m. sudarė 197 mln. eurų arba 0,5 mln. tonų. Pusę šios medienos atsivežame iš dviejų rinkų – Lenkijos (33%) ir Latvijos (17,7%). Nors ne visa ši mediena sunaudojama baldų gamybos sektoriuje, tačiau sparčiai augantis žaliavinės medienos importas sutampa su baldų sektoriaus plėtra (*vidutinis metinis žaliavinės medienos importo augimas 2010-2016 m. laikotarpiu buvo 13,8%, o baldų gamybos įmonių pardavimai tuo pačiu laikotarpiu vidutiniškai kasmet augdavo po 13%*) bei iš dalies atspindi problemas vietinėje žaliavų rinkoje.

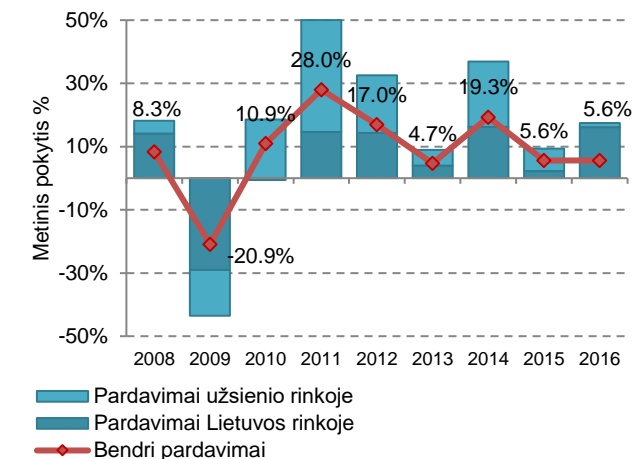
Baldų gamyba perkeliama iš vakarų Europos į rytų Europos rinkas

Per 2010-2016 m. laikotarpį baldų gamybos apimtys Lietuvoje padidėjo 2,3 karto, tai sparčiausias augimas visoje ES. Šiuo laikotarpiu baldų gamyba mažėjo daugelyje vakarų Europos šalių, o augo centrinės ir rytų Europos šalyse. Be Lietuvos sparčiausiai baldų gamybos apimtys didėjo Lenkijos, Latvijos, Rumunijos, Bulgarijos ir Estijos rinkose, labiausiai mažėjo pietų Europos bei Skandinavijos rinkose. Tuo pačiu laikotarpiu baldų gamintojų produkcijos kainos ES šalyse išaugo 7,8%, tačiau Lietuvoje sumažėjo 1%. Taip pat reiktų paminėti, kad Lietuvoje auga baldų gamybos įmonių produktyvumo lygis bei mažėja personalo kaštų dalis produkcijos vertėje. Visi šie veiksniai rodo, kad Lietuvos įmonės daug investuoja į gamybos plėtrą bei veiklos optimizavimą, tačiau Lietuva vis dar išlieka žemesnės pridėtinės vertės baldų gamybos šalimi.

Investicijos į gamybos plėtrą 2015 m. toliau augo

Baldų sektoriaus investicijos į materialųjį turtą augo trečius metus iš eilės ir 2015 m. sudarė 61,5 mln. eurų arba 8% visų apdirbamosios gamybos materialinių investicijų. Didesnės investicijos buvo tik 2006-2007 m. kuomet jos sudarė apie 68 mln. eurų kasmet. Materialinių investicijų dalis baldų sektoriaus produkcijos vertėje sudarė 4,4%, tai buvo šiek tiek daugiau už apdirbamosios gamybos vidurkį – 4,3%. 2015 m. per metus išaugo tik materialinės investicijos į mašinas, įrenginius ir transporto priemones – 34% iki 51,2 mln. eurų. Investicijos į naują statybą, senus pastatus ir žemę mažėjo.

5 pav. Baldų pardavimų vertės metinis pokytis pagal rinkas.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

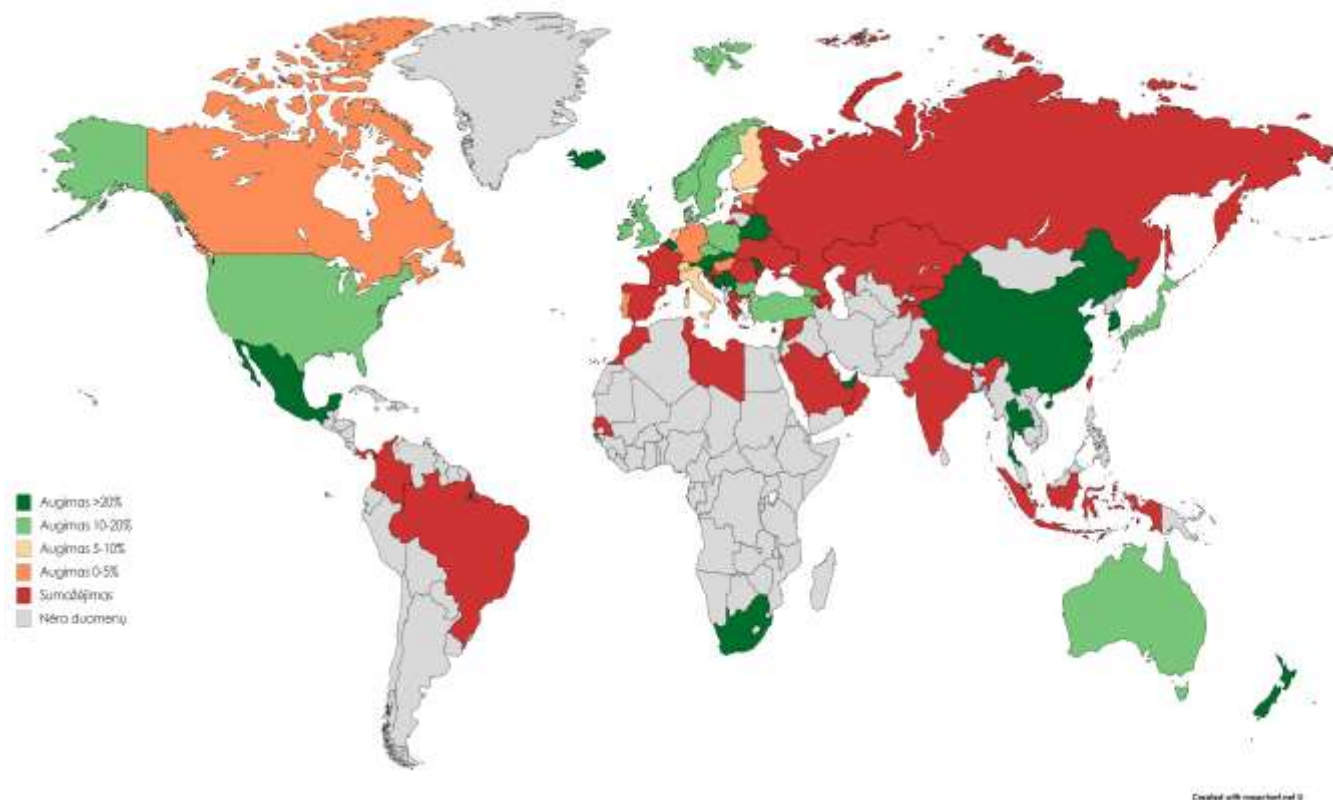
6 pav. Baldų gamybos pramonės investicijos į materialųjį turtą.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas.

EKSPORTO RAIDA

7 pav. Vidutinis metinis baldų eksporto (vertės) augimas 2011-2016 m.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

Neapibrėžtumas ir ekonominiai sunkumai Rusijos rinkoje koreguoja baldų eksporto kryptis

2011-2016 m. laikotarpiu baldų eksporto vertė į NVS rinkas mažėjo vidutiniškai po 9,9% kasmet, tam didžiausią įtaką darė 2014 m. prasidėjęs baldų eksporto vertės mažėjimas į Rusijos rinką. Labiausiai krito svėtainės, miegamojo ir pan. baldų bei įstaigos baldų eksportas. Šios tendencijos nėra palankios baldų sektoriui, kadangi Rusijos rinkoje dalis Lietuvos gamintojų vystė savo prekinis ženklus. Tuo pačiu laikotarpiu baldų eksporto vertė į ES rinkas kasmet augdavo po 9,8%, o į likusias šalis po 14,5%, sparčiausiai į Norvegiją, JAV ir Kiniją.

Užimame dvigubai didesnę Europos baldų importo rinkos dalį nei 2005 m.

Iki 2009 m. krizės lietuviškų baldų dalis ES šalių importo struktūroje sudarė apie 0,8-1%, tuo tarpu per 2010 – 2016 m. laikotarpį ši dalis išaugo 0,48 procentinio punkto ir 2016 m. jau sudarė 1,76%. Didžiausias ES šalių baldų importo rinkos dalis Lietuvos gamintojai užima Estijoje – 22,6%, Latvijoje – 14,1%, Švedijoje – 12,8%, Danijoje – 5,5%. Rusijos baldų importo struktūroje ši dalis sudaro 1,3%, JAV – 0,2%, o Kinijos 0,01%, tačiau lietuviškų baldų eksportas į Kiniją auga jau šeštus metus iš eilės. Auganti Lietuvos baldų gamintojų užimama rinkos dalis rodo aukštą Lietuvos įmonių konkurencingumo lygį, tačiau nuosavų prekių ženklų vystymo stoka ir didelė viso sektoriaus priklausomybė nuo vieno pirkėjo didina riziką ateityje prarasti užimamas pozicijas.

DIVERSIFIKACIJA RIBOTA, ES ŠALIMS TENKA 77%, O NVS TIK 1% EKSPORTO

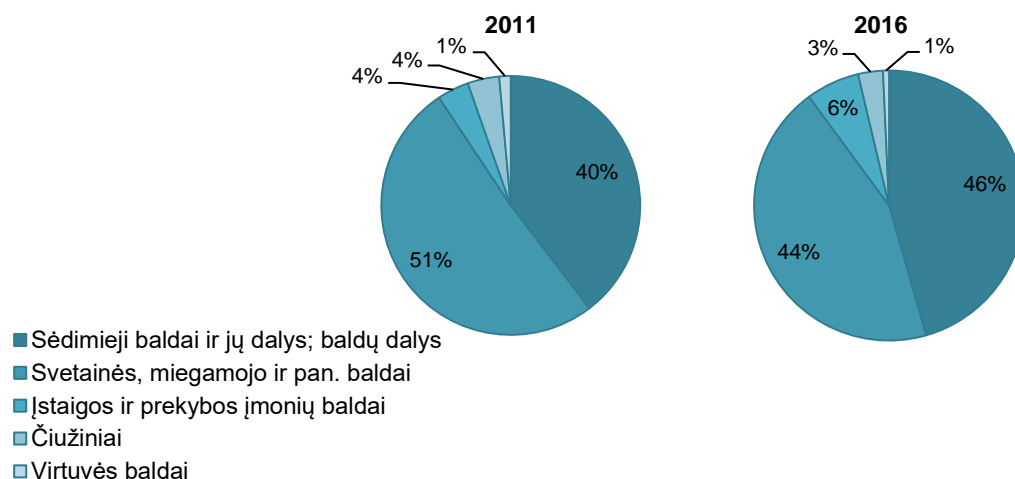
Svarbiausia rinka: Europa

2016 m. Lietuva eksportavo lietuviškos kilmės baldų už beveik 1,3 mlrd. eurų; tai buvo apie 7% (arba 85,3 mln. eurų) daugiau negu 2015 m. Vidutinis metinis eksporto vertės augimas 2011–2016 m. sudarė 10,3%. Pagal šalis pagrindinės eksporto partnerės yra Europos Sąjungos šalys; jose parduodama daugiau nei 77% užsienio rinkoms skirtos produkcijos; NVS šalims tenka tik 1% (žr. lentelę 2) lietuviškų baldų eksporto vertės ir ši dalis nuo 2014 m. nuolat mažėja daugiausia dėl pardavimų mažėjimo į Rusijos rinką; likusioms šalims tenka kiek daugiau nei penktadalis visos baldų eksporto vertės, o didžiausios jų yra Norvegija, JAV ir Kinija. Šioms trims rinkoms 2016 m. teko net 77% visos baldų eksporto vertės skirtos likusioms rinkoms. 2016 m. sparčiausiai baldų eksportas augo į Jungtinės Karalystės, Švedijos, Norvegijos ir Danijos rinkas, o labiausiai mažėjo į JAV, Kanadą ir Rusiją. Tradiciškai didžiausia eksporto rinka baldų gamintojams yra Švedija, jai tenka apie penktadalis visos baldų eksporto vertės.

Eksporto struktūroje didėjo baldų dalių, sėdimųjų baldų ir prekybos baldų dalys

Nagrinėjant 2011 - 2016 m. laikotarpį baldų eksporto struktūroje įvyko keletas pasikeitimų (žr. pav. 8): daugiau kaip dvigubai išaugusi sėdimųjų baldų ir baldų (išskyrus sėdimuosius) dalių eksporto vertė lėmė tai, kad ši baldų grupė sudarė didžiausią baldų eksporto struktūros dalį (45,6%) ir nagrinėjamu laikotarpiu padidėjo daugiausiai – 5,9 procentinio punkto. Nors svetainės, miegamojo ir pan. baldų eksporto vertė nagrinėjamu laikotarpiu irgi didėjo, tačiau daug lėčiau, dėl ko šios baldų grupės dalis struktūroje mažėjo labiausiai – 6,7 procentinio punkto ir sudarė 44,3%. Iš mažesnių, pagal eksporto vertę, baldų grupių labiausiai padidėjo įstaigų ir prekybos įmonių baldų eksporto dalis, kuri išaugo nuo 4% iki 6,4%.

8 pav. Baldų gamybos pramonės eksporto struktūra pagal prekių rūšis 2011 m. ir 2016 m.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

2 lentelė. Baldų gamybos pramonės eksporto rinkų kaita nuo 2011 m. iki 2016 m.

	2011	2016
Eksportas	€ 786 mln.	€ 1284 mln.
Švedija	17.78%	20.57% ▲
Jungtinė Karalystė	8.62%	11.21% ▲
Vokietija	14.55%	11.08% ▼
Norvegija	7.41%	8.35% =
Danija	7.40%	7.48% =
JAV	5.24%	5.81% ▲
Nyderlandai	5.97%	5.00% =
Lenkija	3.73%	4.81% ▲
Prancūzija	7.07%	4.15% ▼
Italija	3.65%	3.30% =
Kinija	1.15%	2.70% ▲
Likusios ES šalys	10.06%	9.43% ▼
Šveicarija	1.08%	1.06% ▼
NVS šalys	2.96%	1.08% ▼
Rusija	2.44%	0.79% ▼
Artimieji Rytai	1.10%	1.67% ▲
Rytų Azija	1.59%	3.04% ▲

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

ILGALAIKĖS PERSPEKTYVOS BALDŲ GAMYBAI – NUOSAİKUS AUGIMAS

Demografija, gyvenimo būdo pokyčiai bei technologinė pažanga diktuoja pagrindines tendencijas. Svarbiausias iš demografinių veiksnių yra Europos visuomenės senėjimas, kuris ilguoju laikotarpiu didins paklausą patogiams, lengvai naudojamiems, ergonomiškiems baldams. Gyvenimo būdo pokyčiai, tokie kaip didėjantis iš namų dirbančių asmenų skaičius, didėjantis mažesnių namų ūkių skaičius, didins paklausą baldams, skirtiems namų ofisui, augs kompaktiškų, lengvai stumdomų baldų paklausa. Technologinė pažanga didins išmaniųjų baldų naudojimą ir plės jų pritaikymo sritis. Tokie baldai leis daug efektyviau patenkinti skirtingus vartotojų poreikius. Taip pat siekiant mažinti poveikį aplinkai baldų sektoriuje siekiama įdiegti žiedinės ekonomikos principus.

Mažmeninės baldų kainos ES stabilios, augimas artimiausius keletą metų mažai tikėtinas. Baldų kainos ES (apskaičiuotos pagal SVKI) praktiškai nekinta jau keturis metus iš eilės, o

2016 m. augimas sudarė tik 0,25%. Labiausiai baldų kainos išaugo Belgijoje ir Švedijoje, o labiausiai mažėjo Bulgarijoje, Kipre ir Rumunijoje. Vidutiniu laikotarpiu baldų kainų augimas mažai tikėtinas, galimas netgi mažėjimas dėl didelės mažmeninių tinklų konkurencijos bei augančio baldų importo bei didėjančios konkurencijos iš Azijos gamintojų, kurie dažnai neprivalo laikytis griežtų socialinių, aplinkosauginių bei saugumo reikalavimų taikomų Europos gamintojams.

Tendencijos didžiausiose Lietuvos baldų eksporto rinkose
Švedija, Jungtinė Karalystė ir Vokietija 2016 m. buvo trys didžiausios eksporto rinkos Lietuvos baldų gamybos sektoriui. Joms teko kiek daugiau nei 40% visos lietuviškų baldų eksporto vertės. Euromonitor International prognozuoja, kad per ateinančius 4 metus sparčiausiai baldų pardavimai augs Jungtinės Karalystės rinkoje, vidutiniškai po 3% kasmet, panašus augimo tempas prognozuojamas ir Vokietijos rinkai – 2,8% kasmet, tuo tarpu Švedijos rinkos augimas turėtų

būti lėčiausias ir sudarys 1,8% kasmet. Lėtesnis augimas Švedijoje daugiausia sietinas su griežtesniais reikalavimais NT rinkai, pabrangusiu skolinimusi ir lėtesniu ekonomikos augimu. Bendra tendencija būdinga visoms trimis rinkoms yra gyvenamųjų erdvių ploto mažėjimas. Tai, šiuo metu, vienas svarbiausių faktorių lemiančių vartotojų preferencijas perkant baldus. Mažėjančios erdvės didina daugiafunkcinių (sofa-lova), kompaktiškų, erdves tausojančių baldų paklausą. Kita tendencija, daugiau būdinga Vokietijai ir Jungtinės Karalystės rinkai, yra atviro tipo gyvenamųjų patalpų populiarėjimas, kuomet virtuvė tampa svarbiausia erdve. Tai didina paklausą kokybiškiems virtuvės baldams, auga pagal individualius poreikius gaminamų virtuvės komplektų paklausa. Trečia tendencija susijusi su poilsiu. Vartotojai vis labiau supranta gero poilsio bei komfortiško miego svarbą, todėl didėja patogių, kokybišką poilsį užtikrinančių miegamųjų baldų bei čiužinių populiarumas.

3 lentelė. Mažmeninė baldų pardavimo vertė, mln. eurų.

Šalys	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2017-2021 m. vidutinis metinis augimas
Jungtinės Amerikos Valstijos	63 307	70 911	70 304	72 735	91 138	93 798	96 770	98 522	101 390	104 121	107 698	2.7%
Kinija	22 539	27 686	30 043	33 226	42 563	43 228	45 388	49 367	54 000	59 183	65 046	9.4%
Vokietija	25 652	26 282	26 533	26 797	27 081	27 395	28 117	28 907	29 718	30 547	31 380	2.8%
Jungtinė Karalystė	12 702	13 708	13 295	14 374	16 448	14 993	14 959	15 578	16 044	16 408	16 808	3.0%
Japonija	15 086	16 170	12 900	11 913	12 396	13 938	13 732	13 756	13 849	13 989	14 315	1.0%
Prancūzija	11 516	11 328	11 022	10 880	11 145	11 347	11 618	11 888	12 138	12 378	12 575	2.0%
Rusija	9 351	10 993	11 163	10 241	7 550	6 987	7 665	7 732	8 003	8 338	8 808	3.5%
Kanada	6 657	7 259	6 937	6 609	7 057	6 975	7 231	7 312	7 472	7 623	7 801	1.9%
Švedija	3 082	3 140	3 118	3 093	3 246	3 480	3 589	3 664	3 735	3 795	3 861	1.8%

Šaltinis: Euromonitor International.